جزئیات صحن علنی شورای شهر پایتخت؛ از انتقاد به مکان جدید گورستان تا انتقاد به فرمان غیرقانونی شهردار

۱۸ فرمان شورا به مترو

عکس: سعید گنجی، شورای اسلامی شهر تهران

شرق: نام‌بردن از مکان احتمالی گورستان تازه تهران، انتقاد تند اهالی ری را به دنبال داشت. دوشنبه این هفته معاون خدمات شهری شهرداری تهران اعلام کرده بود که در حال مطالعه مکان جدید گورستان تهران هستند و به نقطه‌ای در نزدیکی کوه بی‌بی شهربانو رسیده‌اند اما هنوز این مکان قطعی نیست. حسین نظری در حاشیه صحن شورای شهر تهران هم به یکی از اعضای شورای شهر ساکن ری گفت این مکان قطعی نیست و در حال مطالعه هستیم.

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، می‌گوید هنوز احداث آرامستان‌های جدید بررسی نشده است. چهار یا پنج نقطه از سوی شهرداری تهران برای احداث آرامستان‌های جدید در پایتخت انتخاب شده، ولی نهایی نشده است. ضمن اینکه ما بنا داریم برای جلوگیری از ایجاد ترافیک و همچنین دسترسی مناسب شهروندان، در چند نقطه اقدام به احداث آرامستان‌های جدید در پایتخت کنیم. در همین ارتباط پیشنهاداتی برای ایجاد آرامستان ازجمله در غرب، شرق، شمال شرق و شمال غرب داده شده است تا آرامستان‌های جدید احداث شوند، ولی همان‌طور که گفته شد به نقطه نهایی نرسیده‌ایم. با این وجود، جعفر شربیانی، عضو هیئت‌رئیسه شورا معتقد است حتی مطالعه محدوده ری برای ایجاد یک آرامستان جدید هم نباید انجام شود. او به آسیب‌هایی که تاکنون تهران برای ری داشته است، اشاره می‌کند و می‌گوید: همان‌طور که می‌دانید تهران یک منطقه بزرگ شهری و یک کلان‌شهر است که امروزه می‌توان آن را یک ابرشهر خواند که به عنوان پایتخت حاکمیت، مشکلات عدیده و چالش‌ها و مسائل متعددی دارد که باعث شده آثار و حواشی خود را داشته باشد که از آن جمله می‌توان به حواشی آن در جنوب تهران و شهرستان ری اشاره کرد. انباشت زباله در آرادکوه از دیگر مشکلات ایجادشده تهران برای ری است و امروز بیش از پنج هزار تن زباله در آرادکوه طی چند دهه گذشته دفن شده و می‌شود که بدون توجه و در نظر داشتن مسائل و مشکلاتی که می‌تواند برای ساکنان مناطق اطراف داشته باشد، است و آیا در این مبادله نابرابر، تهران هزینه دفن این زباله‌ها را به ری پرداخته است؟ و فراتر از همه اینها مشکلاتی است که به این شهرستان تحمیل می‌شود. شهر ری در پنج دهه گذشته دِین خود را با آرامستان بهشت زهرا و گسترش آن به تهران ادا کرده است. من از طرف مردم، از مدیریت شهری تقاضا می‌کنم این منطقه اولویت آخرشان هم نباشد؛ تهران کلان‌شهر است و می‌توانند اولویت خود را نقطه دیگری قرار دهند. مطالعه گسترش یا احداث آرامستان جدید در محدوده ری را از دستور کار خود خارج کنند. فضاهای متعددی در شرق و غرب تهران وجود دارند که می‌توان این موضوع مهم را در آنجا بارگذاری کرد. به‌جز این تذکر باز هم انتقال مسئولیت‌ها در شهرداری تهران موضوع تذکر یک عضو شورای شهر تهران بود. علی‌اصغر قائمی به شهردار تهران درخصوص انتقال مأموریت توسعه و نگهداشت شبکه فیبر نوری شهرداری تذکر داد و تأکید کرد این اقدام در بودجه ۱۴۰۲ فاقد وجاهت قانونی است.

در جلسه روز گذشته اعضای شورای شهر تهران با اشاره به اینکه در ادوار گذشته شورای شهر مصوبه‌ای مبنی بر تعیین روز ۱۴ مهر به نام «روز تهران» داشته‌ایم، خواستار پیگیری ثبت این نام در تقویم ملی کشور شدند. مهدی چمران در این رابطه توضیح داد: در دوره چهارم، مصوبه‌ای درخصوص نام‌گذاری روزی به نام «روز تهران» داشتیم که در آن مصوبه به شورای فرهنگ عمومی پیشنهاد شد تا این نام در تقویم عمومی کشور ثبت شود، ولی متأسفانه به دلیل اینکه پایان دوره بود پیگیری نهایی نشد و اکنون لازم است تا این موضوع انجام شود.

روز گذشته گزارش حسابرسی شرکت مترو برای سال‌های مالی ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نیز در صحن شورای شهر قرائت شد و شورا ۱۸ تکلیف در این رابطه برای شهرداری مشخص کرد. در این گزارش مشخص شد برخی از حساب‌های مترو مسدود است و مترو از حساب‌های واسط استفاده می‌کند. همچنین شهرداری مکلف شد که طی یک ماه تکلیف زمین ۱۲هکتاری موسوم به ملک دردشت را که به بانک شهر واگذار شده و با وجود اینکه سال‌های گذشته هم مطرح بوده اما همچنان تعیین تکلیف نشده است، مشخص کند.

یکی از تکالیف مشخص‌کردن پرونده‌ای قدیمی درخصوص خرید تجهیزات خطوط ۳ و ۴ مترو بود. در بندهای تکلیفی شورای شهر آمده بود که نظر به پیش‌پرداخت‌های ارزی به شرکتی بابت نصب و راه‌اندازی تجهیزات و عملیات تکمیلی خطوط ۳ و ۴ مترو، خسارت وارده توسط این شرکت بابت خرید تجهیزات سیگنالینگ خط ۳ مترو به مبلغ ۸۰ میلیون یورو به ارزش فعلی معادل حدودا چهار هزار میلیارد تومان، شهرداری تهران گزارشی مجزا از آخرین وضعیت موجود را به شورا ارائه کند. در این گزارش تأکید شد که مترو پیگیری‌های حقوقی برای فعال‌کردن حساب‌های بانکی مسدودشده را انجام دهد و سازوکار لازم جهت جلوگیری از تکرار این وضعیت را هم پیش‌بینی کند. در این گزارش به تعداد پرونده‌های حقوقی مترو هم اشاره و اعلام شد که ۱۵۱ فقره دعاوی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی علیه شرکت درخصوص اراضی تملک‌شده است و نیز آرای قطعی سایر دعاوی توسط محاکم قضائی صادر نشده است. شرکت مکلف به تعیین تکلیف نهایی و قطعی وضعیت مالیاتی است و موظف است نسبت به تعیین تکلیف وضعیت پوشش بیمه‌ای اقدام کند. همچنین اسناد مالکیت ۳۴۸ دستگاه از ساختمان‌های شرکت و ۳۰۰ قطعه از زمین‌های شرکت تعیین تکلیف نشده است.

در این گزارش به برداشت غیرقانونی ۷۶۵ میلیارد ریال توسط یک شرکت در سال ۱۳۹۸ اشاره شده و آمده است: رویه شرکت درخصوص پرداخت مطالبات پیمانکاران خط ۶ مترو و از بابت شناسایی پیمانکاران و پرداخت از محل حساب مشترک کنسرسیوم با مجوز شرکت رعایت نشده است. در این گزارش زیان خالص برای سال ۱۴۰۱ مبلغ ۶۳۷ میلیارد ریال و زیان انباشته به مبلغ ۱۱هزارو ۳۸۳ میلیارد ریال عنوان شده که حسابرسان آن را نشانگر آن دانسته‌اند که رویه‌های عمل‌شده در شرکت صحیح نیست. در این جلسه ناصر امانی عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای تهران هم با بیان اینکه بدهی‌ها، اقساط و عدم پرداخت سهم دولت ازجمله مواردی بود که در گزارشات حسابرسی به آن پرداخته شده بود، گفت: برخی اقساط پرداخت نشده و ممکن است شهرداری در بسیاری از سنوات سهم خود را از بدهی پرداخت کرده باشد و بخش عمده بدهی‌ها به ۵۰ درصد سهم دولت برمی‌گردد. وی با بیان اینکه ۳۸ هکتار به مترو داده شده تا بدهی خود را پرداخت کند اما چون مشکل سند داشته، شرکت مترو نتوانسته از آن استفاده کند، یادآور شد: این مشکلات مربوط به این دوره و دوره قبل نیست و در تمام دوره‌ها وجود داشته و بدهی‌های مترو یک کلاف پیچیده است.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران با تأکید بر اینکه می‌توان بدهی‌ها را سالانه بررسی کرد، گفت: عمده بدهی مترو به بانک‌ها برمی‌گردد که بارها تسهیلاتی برای توسعه و تجهیز دریافت کرده است. سیداحمد علوی رئیس کمیته گردشگری شورای شهر تهران نیز با بیان اینکه تیمی باید در شرکت‌ها مستقر شوند و وضعیت را بررسی کنند، گفت: باید برای شرایط در زمان خود تصمیم گرفته می‌شد اما محصولات به اندازه‌ای در انبار مانده که امروز نمی‌دانیم باید برای آن چه کاری انجام دهیم. ما می‌دانیم ممکن نیست در شرایط عادی تعدیل‌هایی را در قراردادها در نظر بگیریم؛ وام‌هایی که در دوره اول گرفته شده رقمی بوده و بهره‌ای که در سالیان سال روی آن آمده نشان می‌دهد که تا چه اندازه روی زمین مانده است. باید یک بار برای همیشه این موارد در دوره فعلی مدیریت شهری تعیین تکلیف شود.

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، با اشاره به بدهی چهار هزار میلیاردی مترو به بانک‌ها گفت: هر کیلومتر مترو هزارو ۲۰۰ میلیارد تومان هزینه دارد و در آن زمان با یک‌دهم این رقم مترو را ساخته‌اند. هم باید بدهی‌ها پرداخت شود که بهره روی بهره نیاید و هم به مسائل جزئی توجه شود که برای آینده باقی نماند.

سجادی معاون مالی شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه نیز در این جلسه گفت: بابت خرید سیستم سیگنالینگ باید بگوییم که خرید به دلیل معیوب‌بودن این سیستم بوده است؛ این سیستم مبتنی بر یک تکنولوژی جدید بود و کارشناسان اعتقاد داشتند که استفاده از آن ممکن است اختلالاتی ایجاد کند و ترجیح دادند از آن استفاده نشود و مذاکراتی با سایر کلان‌شهرها انجام دادند که به نتیجه نرسید و هم‌اکنون در انبار علی‌آباد موجود است. وی افزود: بنا بر تکلیف بازرسی کل کشور، خسارات ناشی از حمل، نگهداری و دلیل خرید توسط مشاور در حال بررسی است و نتایج آن نیز به شورا ارائه خواهد شد. سجادی با بیان اینکه بیش از نیمی از ۲۷ بند گزارش حسابرسی می‌تواند به تنهایی یک بند بزرگ برای شرکت مترو باشد، خاطرنشان کرد: معاونت مالی و اقتصاد شهری و معاونت حمل‌ونقل و شورای شهر باید به ما کمک کنند تا بتوانیم این مشکلات را برطرف کنیم. وی با اعلام اینکه بهره وام‌های باقی‌مانده هر روز متورم‌تر می‌شود که نیاز به کمک برای پرداخت دارد، یادآور شد: ملک دردشت با همکاری سازمان املاک به بانک شهر انجام شده و پس از ۱۲ سال تعیین تکلیف نهایی خواهد شد.

معاون مالی شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه با تأکید بر اینکه مالیات سال ۸۹ مبلغ ۱۲۸ میلیارد تومان بوده است، یادآور شد: با پیگیری‌های صورت‌گرفته رقم بدهی مالیاتی شرکت به صفر رسیده است. سجادی افزود: از ۳۱ تیرماه سیستم فاینانس راه‌اندازی شده و در حال استفاده است؛ اسناد هزینه شرکت مترو، حقوق پرداختی و اعتبارات به صورت آنلاین توسط شهرداری در حال رصد است. وی با بیان اینکه انبار علی‌آباد ۱۶ هکتار و مملو از تجهیزات قدیمی است، یادآور شد: مزایدات فلزی و پلاستیکی انجام خواهد شد؛ چراکه کوهی از تجهیزات در این انبار وجود دارد و می‌تواند به خودی خود منبع درآمدی باشد.

در پایان نیز گزارش حسابرسی شرکت مترو به صورت مشروط به تصویب اعضای شورای شهر رسید.

اخراج استادان؛ امنیتی‌شدن دانشگاه و نابودی یک تمدن

فرشید سامانپور

چندی پیش در یک مرکز مطالعاتی که اتفاقا با آن همکاری می‌کنم، مسئله‌ای طرح شده بود که حل آن یک پژوهش حرفه‌ای می‌طلبید. موضوع کار مسئله پیچیده و بسیار ضروری در حیطه اقتصاد مسکن در تهران بود و کسانی که طبق بررسی ما تجربه و تخصص لازم را برای انجام آن داشتند (در کل کشور!) کمتر از انگشتان یک دست. دوستانی که با سیاست‌گذاری عمومی آشنا هستند، می‌دانند که سرعت عمل برای حداقل اثرگذاری پژوهش‌های این حوزه معمولا ضروری است والا کار از کار خواهد گذشت. با توجه به این شرایط، تلاش کردیم سریعا انجام آن را به دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه شریف بسپاریم که دست‌کم یکی، دو نفر از استادان و پژوهشگران آنجا متخصص این حوزه بودند.

امر را با یکی از پژوهشگران آنجا در میان گذاشتم که متأسفانه برنامه سفر به خارج از کشور داشتند (البته گویا فعلا نه همیشگی). خب سراغ وبگاه دانشگاه رفتیم که قاعدتا باید اطلاعات کاملی از پژوهشگران خود در اختیار عموم قرار دهد. متأسفانه صفحات مدنظر سال‌ها به‌روز نشده بود. تلاش کردم تلفنی با مسئولان دانشکده تماس بگیرم. نتیجه این صحبت‌های شفاهی باز هم بدتر بود. کارمندان می‌گفتند بدون «اجازه» کمکی نمی‌توانند بکنند. چه شده که دریافت ساده‌ترین اطلاعات از یک دانشگاه را این‌قدر سخت کرده است؟

فرصت کمتر شده بود و تصمیم گرفتم حضوری مراجعه کنم. سال‌های پیش بارها به آنجا رفته و به راحتی وارد شده بودم، ولی این بار اوضاع فرق می‌کرد. در این سال‌ها درِ مستقل دانشکده بسته شده بود و برای ورود به آن باید از ورودی اصلی دانشگاه وارد می‌شدم که پشت دو دروازه تحت کنترل درآمده بود. حالا می‌شد فهمید که وضعیت این دانشگاه با چند سال پیش آن تفاوت کرده! البته این تلاش هم بی‌نتیجه ماند و پس از جروبحث مختصری با مسئول شریف انتظامات، از آن محدوده تحت حفاظت بیرون آمدم. بالاخره با کلی زحمت با پژوهشگر دیگری از دانشگاهی دور از تهران (یادآوری می‌کنم که مسئله مربوط به تهران بود) به توافق رسیدیم. در نهایت ناامیدی ایمیلی به معاون دانشکده (که خود از پژوهشگران برجسته این حوزه هم هستند) فرستاده و از این همه مانع شکایت کرده بودم. این استاد شریف از بابت مسائل پیش‌آمده اظهار تأسف کردند و وعده دادند که موضوع را با پژوهشگران در میان خواهند گذاشت که البته دیگر دیر شده بود. ولی نکته مهمی را هم یادآوری کردند که تعداد ما در این دانشکده به نسبت مسائلی که ارجاع می‌شود، آن‌قدر کم است که بیشتر آنها را نمی‌توانیم بپذیریم.

ماجرای بالا در در ذهن من مانده بود که خبر بازنشسته‌شدن دکتر نیلی، یکی از برجسته‌ترین استادان کم‌تعداد همین دانشکده منتشر شد. بگذارید یادآوری کنم که اصولا رشته اقتصاد در ایران در یک تنگنا قرار دارد و بسیاری از افراد مستعد این رشته بسیار حیاتی که یکی از دقیق‌ترین و پیشرفته‌ترین حوزه‌های علوم انسانی هم هست، به خاطر ضعف این حوزه معمولا جذب آن نمی‌شوند. مسئولان شورای عالی انقلاب فرهنگی نگران کمبود پزشک و پرستار هستند، ولی کمبود اقتصاددان متبحر، باتجربه و خلاق در کشور به نظر می‌رسد به مراتب شدیدتر باشد و وقتی به حوزه‌های تخصصی مانند مسکن، مستغلات، محیط زیست، کشاورزی و... می‌رسیم، وضع بحرانی به نظر می‌آید (نتیجه آن نیز جلوی چشم همه است). این سرگذشت پرغصه را تعریف کردم تا بپرسم دانشگاه‌های ایران به کدام سو می‌روند که امروز این‌چنین درهایشان به روی مردم و حتی نیازهای پژوهشی دولتی، عمومی و بازار بسته شده و چنین راحت پژوهشگران متبحر و کم‌تعداد را طرد می‌کنند؟ دانشگاه‌های ما به‌جز پژوهش‌های علمی درون خود (که کیفیت خود آنها هم جای بحث دارد) به چه نهادی پاسخ‌گو هستند؟ یک کلیدواژه برای توضیح این مسئله را می‌شد در بیانیه‌ای یافت که چندی پیش وزارت کشور در حمایت از اخراج استادان توسط وزارت علوم منتشر کرده بود (که این خود شگفت است!). به زعم آن بیانیه، یک گناه استادان اخراجی این بود که فعالیت رسانه‌ای آنها پررنگ‌تر از فعالیت علمی‌شان شده بوده است. البته یک ابزار مهم برای ترویج علم و ارائه خدمات علمی به مردم، رسانه است و در حوزه‌هایی از علوم کاربردی و حتی نظری، نشر رسانه‌ای اهمیت بسزایی یافته است. یک اقتصاددان در سال‌های اخیر، به خاطر تحلیل‌های مطبوعاتی خود موفق به دریافت نوبل اقتصاد شد و دانشمندی همچون هاوکینگ بخش مهمی از شهرت علمی خود را مدیون بیانات عمومی و رسانه‌ای خود است که با آنها دانش خود را به میان مردم آورده است. در برخی از رشته‌های حوزه علوم انسانی و سیاست‌گذاری، کارکردن با رسانه‌ها تبدیل به بخش مهمی از فرایند سیاست‌پژوهی می‌شود. اینکه وزارت کشور تشخیص می‌دهد فعالیت رسانه‌ای برای علم مضر است، مؤید همان نظراتی است که دانشگاه را نهادی منزوی و دور از مردم و در برج عاج می‌پسندند، نه به‌عنوان نهادی برای حل مشکلات مردم و حتی دولت و بازار. اخراج، بازنشستگی، لغو قرارداد و هر اقدام دیگری که امروز با عناوین ظاهرا موجه در این راستا انجام می‌شود، دانشگاه را از مردم و واقعیت‌های زندگی دورتر خواهد کرد.

به این دافعه از درون، مسئله مهاجرت پژوهشگران را (که اتفاقا یکی از گرفتاری‌های روزمره ما در همان مرکز مطالعاتی است که حالا وارد آن نمی‌شوم) بیفزایید. کشورهای مهاجرپذیر، امروز ترفندها و تسهیلات جدیدی را رو کرده‌اند و به آسانی هرچه بیشتر دانش‌آموختگان تازه‌نفس و باتجربه ما را می‌برند. حتی گاهی استادان دانشگاهی جاافتاده قید کرسی، سابقه، بیمه و بازنشستگی را می‌زنند و می‌روند. مسئله دیگر آینده و نسل بعد نیست، همین حالا پژوهشگر متبحر برای بررسی یکی از اصلی‌ترین مشکلات کشور را به زحمت پیدا می‌کنیم! نتیجه چه خواهد بود برای آینده این کشور؟

ویل دورانت در جایی از علل رشد و افول تمدن‌ها سخن می‌گوید؛ تمدن‌هایی در تاریخ به دلیل حمله خارجی از میان رفتند و تمدن‌هایی با شیوع بیماری یا خشک‌سالی؛ ولی تمدن‌هایی هم به خاطر تضعیف و نابودی نخبگان‌شان نابود شدند! سال‌های پیش هم جریان مشابه دیگری برای خالص‌سازی علم و عالمان به راه افتاده بود که بعدها عنوان «جریان نفوذ» و «نفوذی به نظام» گرفتند. البته کسی تلاش نکرد که خطاهای آنها را جبران کند. بعید نیست امروز هم شاهد «نفوذ» دیگری باشیم که خیلی «تمیز»تر از گذشته تمدن ایران را با حذف و بدنام‌کردن و ناامیدکردن نخبگان کشور نشانه گرفته‌اند.

به استادان فرهیخته‌ای که علم حقیقت‌طلبی را زمین نگذاشته‌اند، خسته نباشید می‌گوییم و از آنان می‌خواهیم برای حفظ این تمدن با آن گروه و گروهک‌ها همراه نشوند و همچنان پایدار بمانند. روزگاری هانا آرنت که از آلمان دوره جنگ جهانی جان سالم به در برده بود، در نامه‌ای از تبعید، برای استاد خود کارل یاسپرس که او هم اتفاقا ممنوع از نشر و تدریس شده بود، می‌نویسد: «همه چیز به عده معدودی متکی است، ولی تعداد این افراد نباید خیلی هم معدود شود». البته جای فرهیختگان فقط در دانشگاه‌های مرکزی نیست؛ هم او در نامه دیگری به استادش این مضمون را می‌نویسد که در روزگار او، زندگی شرافتمندانه در حاشیه‌ها جریان دارد. ما هم علی‌الحساب ورود دکتر نیلی را به میان شرافتمندان حاشیه‌نشین تبریک می‌گوییم. البته ناگفته نماند که آرنت و یاسپرس جایگاه خود را خیلی زود پس گرفتند. روزگار دانشگاه‌های ما هم این‌گونه نخواهد ماند.

جدول ۴۵۹۹

طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- جیوه- قسمتی از جمجمه- فراوانی ۲- الفت- غده‌ای در بدن برای سوخت‌وساز کلسیم ۳- هدف، نشانه- لباس پوشیده- چند رأی ۴- پیرایه- کوشا- علامت تأیید پای نامه ۵- هم‌پیمان‌شدن چند گروه سیاسی- غذای خرگوش- جواب سربالا ۶- آبکی- براندازی حکومت از طریق نظامی- داستانی نوشته آنتوان سنت اگزوپری ۷- رویارویی- جهان‌پهلوان کشتی ایران- از القاب اشرافی زنان اروپایی ۸- قرقره کاغذ- اثر جاودانه جک لندن، نویسنده آمریکایی- تظاهر به نیکوکاری ۹- افزونی- بیابان- نام چند تن از پادشاهان فرانسه بود ۱۰- گاو شخم‌زن- متراکم- میوه خوب ۱۱- کاهش هوشیاری به واسطه بیماری عصبی- شیرینی خامه‌ای لوله‌شده- دارای طول و عرض زیاد ۱۲- پناهگاه- شادمانی- رمانی نوشته رضا امیرخانی ۱۳- دیدنی در ارتش- سمت چپ- تابلویی زیبا اثر ادوار مانه، نقاش فرانسوی ۱۴- عشاق منظومه وحشی بافقی- به یکباره ۱۵- شرط‌بندی- دیگر ندارد- در نزدیکی

عمودی:

۱- اندازه فرنگی- چشم این پرنده از مغزش بزرگتر است- آزموده کند مرد را ۲- پول ژاپن- مرد مجرد- عدد ۳- برابر- زبانه آتش- ایشان ۴- اقدام‌کننده به کاری- راه فرار- نوعی زیبایی پنهان در برخی افراد ۵- مراقب و نگهبان- در را به چارچوب متصل می‌کند- اضافه‌ها ۶- جنازه‌ها- رسیدن به معشوق- منفعت ۷- تلخ- گشودن، بازکردن- خلوت‌گزیده را به ... چه حاجت است ۸- درخشان- به‌تازگی- چسب خمیری‌شکل ۹- کارگاه هنری- ثروتمند- برهنه ۱۰- از اجزای شلوار- بی‌حیا- خوردنی پرطرفدار تابستان ۱۱- کتابی تألیف شیخ مرتضی انصاری- میل جنسی- طولانی‌ترین رشته‌کوه جهان ۱۲- تکرار حرفی- موی پیچیده- شیطان ۱۳- پربرکت- از سازهای بادی برنجی در ارکستر سمفونیک- پست‌فطرتی ۱۴- خراب- مطالبه خانواده عروس- همه را شامل می‌شود ۱۵- بالاپوش بلند مردان قدیم- مجاور- الهه عشق و زیبایی

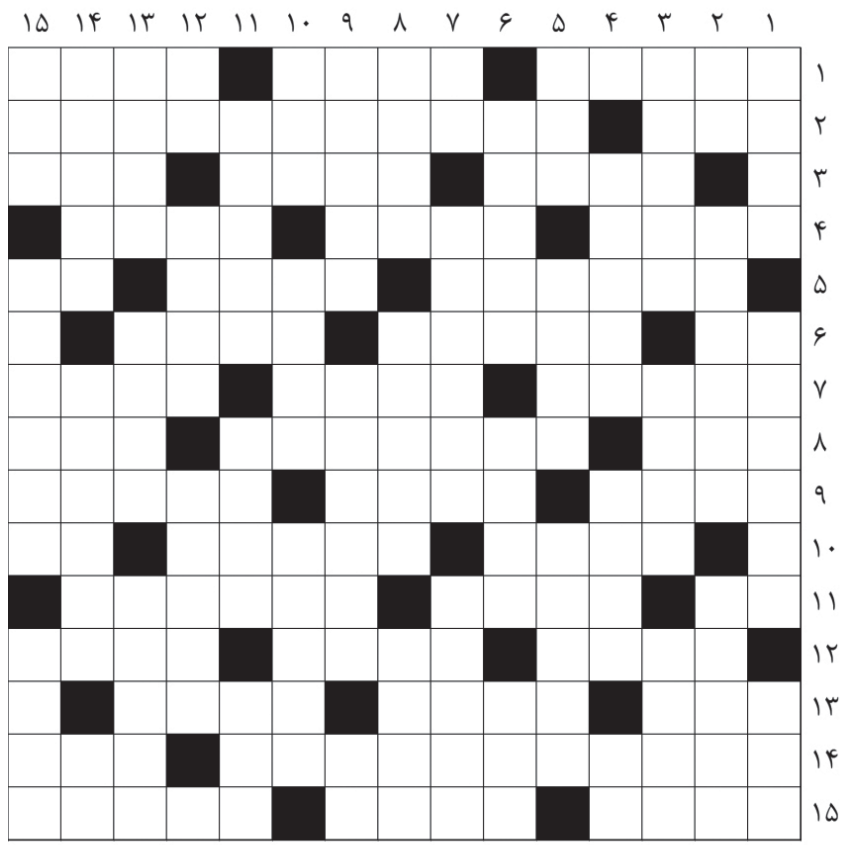

حل سودوکو سخت

۴	۲	۱	۶	۹	۸	۵	۷	۳
۳	۶	۷	۱	۲	۵	۴	۸	۹
۵	۹	۸	۴	۳	۷	۶	۲	۱
۶	۴	۳	۸	۱	۲	۷	۹	۵
۸	۱	۹	۵	۷	۶	۲	۳	۴
۲	۷	۵	۳	۴	۹	۸	۱	۶
۹	۸	۴	۲	۵	۱	۳	۶	۷
۱	۳	۶	۷	۸	۴	۹	۵	۲
۷	۵	۲	۹	۶	۳	۱	۴	۸

حل سودوکو ۳۵۹۴

۶	۱	۴	۵	۲	۸	۷	۳	۹
۳	۸	۵	۶	۷	۹	۱	۴	۲
۲	۷	۹	۴	۳	۱	۸	۶	۵
۱	۲	۷	۳	۶	۵	۹	۸	۴
۵	۴	۸	۱	۹	۲	۶	۷	۳
۹	۳	۶	۸	۴	۷	۵	۲	۱
۸	۶	۱	۲	۵	۴	۳	۹	۷
۴	۹	۳	۷	۱	۶	۲	۵	۸
۷	۵	۲	۹	۸	۳	۴	۱	۶

حل جدول ۴۵۹۸

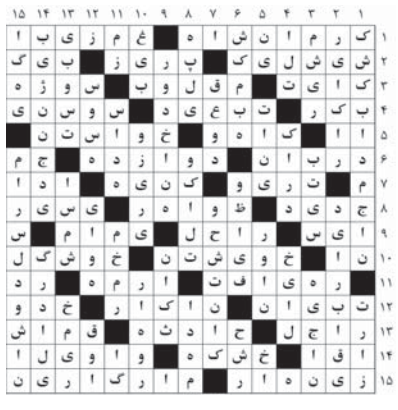

سودوکو سخت ۳۵۹۵

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

		۲	۴		۸		۶	
			۶	۷				
۸	۱					۲		
۵			۱	۸			۷	
	۹						۵	
	۸			۴	۵			۶
		۴					۲	۳
				۲	۱			
	۲		۹		۴	۷		

سودوکو ساده ۳۵۹۵

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۳	۱			۲	۶		
۲		۷	۴					۱
	۹		۳	۱		۴	۲	
۳	۱			۹			۷	
				۳				
	۵			۸			۳	۲
	۲	۴		۶	۳		۱	
۱					۷	۲		۶
		۶	۱			۹	۴	